

Samen ouder worden

Voor het eerst organiseerde de Vlaamse overheid een enquête bij de bewoners van de woonzorgcentra (*DS 1 juli*). Op de basiszorg scoren ze goed: de bewoners weten zich gerespecteerd en voelen zich er veilig. Maar ze geven ook aan dat de eenzaamheid dreigt. Ze willen graag meer sociaal contact met medebewoners en 'kwali-tijd' met zorgmedewerkers.

Die problematiek past in een breder kader. Het is tegenwoordig een populair beeld dat woonzorgcentra een te mijden kwaal zijn en dat we ernaar evolueren dat iedereen thuis verzorgd kan worden. Dat heet dan de goedkoopste optie te zijn, maar dat is niet altijd zo.

Uiteraard wil iedereen graag zo lang mogelijk thuis blijven wonen en gepaste zorg krijgen. Maar hoe gaat het vaak in de praktijk? Ouderen zijn lang zelfredzaam en schakelen stapsgewijs meer thuiszorg in. Maar dan komt het ogenblik dat het steeds moeilijker gaat. Die ouderen zijn vaak al op hoge leeftijd, ze zijn alleenstaand, het relatienetwerk is verschrompeld. De kinderen doen hun best, maar zijn geen 24 uur op 24 beschikbaar. Dan is een woonzorgcentrum de best mogelijke oplossing.

De resultaten van deze enquête doen nadenken. Hoe kunnen we de ervaringen van de bewoners in beleid omzetten? Dankzij de zesde staats hervorming heeft Vlaanderen de nodige hefboomen in handen voor een totaalaanpak.

1. Ruimtelijke ordening

Solidariteit heeft niet alleen met systemen te maken, maar ook met dagelijkse menselijke contacten. Een helpende hand van een buur, een kleuterschool vlak bij het woonzorgcentrum, woonwijken met een mix van leeftijden die buurtgerichte zorg mogelijk maken.

Door goed ruimtelijk te plannen kun je samenleven en zorg voor elkaar bevorderen. Residentiële villawijken en lintbebouwing doen dat duidelijk niet. Geïsoleerde assistentiewoningen of woonzorgcentra op een biebenveld al evenmin. Er zijn in Vlaanderen al goede voorbeelden van dergelijke

'Mensen zijn sociale wezens, ook als ze oud zijn.' © Marcel van den Bergh

nieuwe woonconcepten. Ze verdienen uitbreiding en ondersteuning.

2. Continuïteit van zorg

De overstap van thuiszorg naar zorg in een assistentiewoning, en - indien nodig - naar een woonzorgcentrum moet naadloos bin-nen dezelfde sociale omgeving kunnen verlopen.

3. Langer werken

Tegenwoordig is de generatie tussen 55 en 65 jaar vaak overbevraagd. Hun ouders worden (zwaar) zorgbehoevend, en ze willen ook graag de kleinkinderen helpen opvangen. Maar tegelijk worden ze aange-moedigd/verplicht om langer te werken. En

Kunnen we over de inzet van dit 'sociaal kapitaal' geen globaal debat voeren, met afwegingen van alle effecten? Maatschappelijke inzet mag best wat meer punten opleveren in het debat over de verlenging van de loopbaan.

4. Zorgend personeel

De hoge werkdruk voor het personeel staat niet los van de resultaten van de enquête. Wie de sector van dichtbij kent, weet hoe die voorzieningen warme en deskundige zorg bieden, maar ook dat de middelen ontoereikend zijn om voldoende personeel te kunnen inzetten. Ook een betere omkadering is nodig, zeker voor wie zich ontferrmt over de toenemende groep zwaar zorgbehoevenden. Bovendien gaan er steeds meer stemmen op voor een bredere basisopleiding, met oog voor menselijke en sociale skills van iedereen die kiest voor een zorgberoep.

5. Zingeving

Goede zorg is meer dan alleen goede medische zorg. Mensen zijn sociale wezens, ook als ze oud zijn. Het komt erop aan om in de woonzorgcentra een context te creëren die ertoe bijdraagt dat bewoners hun leven als zinvol ervaren. Zorgmedewerkers en familie mogen normale vragen en behoeften rond intimiteit en seksualiteit overigens niet onder de mat vegen.

Deze enquête toont aan dat er voor de Vlaamse Sociale Bescherming, die moet instaan voor voldoende solidaire middelen en omkadering, een belangrijke rol is weggelegd. Maar ze bevatten ook een oproep aan elk van ons: een helpende hand, een zoekje, een project met de lokale school, een uitstap... Met structuren alleen komen we er niet.

Peter Degadt
Gedelegeerd bestuurder
Zorgnet-icuro

In een woonzorgcentrum zijn veel vrijwilligers actief. Dat soort inzet mag best meer punten opleveren in het debat over langer werken

ze zijn de groep bij uitstek die zich engageert in het vrijwilligerswerk. Zo zijn er in een woonzorgcentrum gemiddeld 100 mensen die zich engageren voor vrijwilligerswerk.